

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/264/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8512206583
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8512206583.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu BL Telecom collection, s. r. o., so sídlom Šoltésovej 14, 811 08 Bratislava, IČO 47 150 513, proti žalovanému I. B., trvale bytom W. XX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie legionárov 5, Prešov, IČO 42 176 778, práv. zast. JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom AK, Sov. hrdinov 163/66, Svidník v konaní o zaplatenie 234,56 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 4C 130/2012-85 z 10.6.2015 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa uznesenie vo výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka.

II. Žalobca je p o v i n n ý nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy odvolacieho konania vo výške 21,02 Eur do 15 dní od právoplatnosti uznesenia na účet JUDr. Igora Šafranka.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „prvostupňový súd“) žalobcovi a žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal. Ďalej vyslovil, že žalobca je povinný nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania vo výške 62,57 eur pozostávajúce z trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu vedľajšieho účastníka v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že vedľajšiemu účastníkovi konania na strane žalovaného trovy konania nepriznáva. Namietal neúčelnosť trov právneho zastúpenia s tým, že vedľajší účastník do konania nepriniesol žiaden prínos. Poukázal na absenciu súhlasu žalovaného so vstupom vedľajšieho účastníka do konania a v tomto smere poukázal na novú právnu úpravu.

Vedľajší účastník navrhol uznesenie v napadnutom výroku potvrdiť. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania.

Odvolací súd preskúmal uznesenie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 O.s.p. a zistil, že odvolanie nie je dôvodné.

Vedľajšiemu účastníkovi vznikol nárok na náhradu trov konania v zmysle ust. § 142 ods. 1 O.s.p. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že vedľajší účastník vstúpil do konania a vo vyjadrení zo dňa 11.4.2013 namietal zmluvnú pokutu ako neprijateľnú zmluvnú podmienku navrhujúc v časti o zaplatenie 199 eur žalobu zamietnuť, a to aj s poukazom na § 53a zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka. V tejto časti bola žaloba rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 4C 130/2012-83 zo dňa 18.2.2015 zamietnutá.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 93 ods. 2 O.s.p. ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Podľa § 93 ods. 4 O.s.p. v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

Účastník konania, ktorý v spore uspel (§ 142 ods. 1 O.s.p.) alebo zastavenie konania nezavinil (§ 146 ods. 2 O.s.p.), má v zásade nárok na náhradu účelne vynaložených trov tohto konania. Tento postup môže súd prelomiť a nepriznať náhradu trov konania, ak sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 150 ods. 1 O.s.p.), na ktorú skutočnosť v podstate žalobca aj poukazuje. Odvolací súd preto podrobil žalobcom označené skutočnosti vyhodnoteniu, či predstavujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

Žalobca argumentuje predmetom činnosti vedľajšieho účastníka inter alia jeho vedľajšími intervenciami na ochranu spotrebiteľov v súdnych konaniach. Tým má byť podľa žalobcu vedľajší účastník spôsobilý sám vystupovať v konaní a zastúpenie advokátom len navyšuje trovy.

Táto argumentácia je nepresvedčivá a naráža aj na základné princípy občianskeho súdneho konania. Predovšetkým žalobca neuviedol jediný rozumný dôvod, prečo práve tento typ právnickej osoby má byť vylúčený z práva na právne zastúpenie advokátom a niet na to opory v žiadnom ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu. Poskytnutie právnej ochrany právnickej osobe podporuje judikatúra Súdneho dvora Európskej únie „Zásada účinnej súdnej ochrany, ako je stanovená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, sa má vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, aby sa jej dovolávali právnické osoby, a pomoc poskytnutá na základe tejto zásady môže zahŕňať najmä oslobodenie od platenia trov konania alebo zastupovanie advokátom“ (porov. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-279/09).

Argument o navyšovaní trov zjavne neobstoí. Každý účastník musí počítať s tým, že v súdnom konaní môže neuspieť a najtypickejším negatívnym následkom v takomto prípade je aj náhrada trov konania protistrane, ale aj na jej podporu vedľajšiemu účastníkovi.

Aktivity vedľajšieho účastníka evidentne súvisia s ochranou spotrebiteľa a aj v predmetnej veci je zjavné, že žalovaný spotrebiteľ by musel čeliť žalobe profesionála navyiac zastúpeného advokátom, ktorého trovy navrhované v žalobe 70,10 eur sú vyššie ako na strane vedľajšieho účastníka.

Procesná aktivita vedľajšieho účastníka evidentne súvisí s ochranou spotrebiteľa, ktorej sa priznáva význam pri zvyšovaní kvality života spotrebiteľov (porov. rozsudok súdneho dvora Mostaza Claro C-168/05, bod 37, cit.: Okrem toho, smernica, ktorá smeruje k posilneniu ochrany spotrebiteľa, predstavuje podľa článku 3 ods. 1 písm. t) ES opatrenie nevyhnutné na splnenie poslania zvereného Spoločenstvu a, najmä, na zvýšenie životnej úrovne a kvality života v celom Spoločenstve (pozri analogicky v súvislosti s článkom 81 ES rozsudok Eco Swiss, už citovaný, bod 36).

Ochrana spotrebiteľa súvisí s kvalitou života (porov. rozsudok súdneho dvora Mostaza Claro C-168/05) a jej podoby môžu byť rozmanité. Nemusí ísť výlučne o agendu neprijateľných podmienok (smernica Rady 93/13 EHS), či nekalých obchodných praktík (smernica EP 2005/29), ale o celú škálu rozmanitých vzťahov dopadajúcich na bežných ľuďoch. To platí aj pre zbytočné odkladanie uplatňovania práva s výrazným časovým odstupom, ktoré je spájané aj s rizikom jeho premlčania. Nie je nič výnimočné, že s odstupom času má spotrebiteľ zhoršené podmienky obrany, sťažuje sa dôkazná situácia, a preto aj obrana námietkou premlčania je dôležitá a má svoj význam.

Takýmto prostriedkom ochrany môže byť aj inštitút náhrady trov konania a jeho sankčná funkcia (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. 9. 2011 sp. zn. 7MCdo 4/2010, cit. „Vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniť“, tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.6.2011 sp. zn. II. ÚS 281/2011).

Dôležitá je pri trovách konania aj ich satisfakčná funkcia (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.12.2004, sp. zn. II. ÚS 31/04). Vedľajší účastník vstúpil do konania a úspešne namietal neprijateľnosť zmluvnej podmienky, na základe ktorej si žalobca uplatňoval plnenie. Priznanie náhrady trov konania je preto náležité.

Procesný kódex explicitne neupravuje vzťahy ohľadne (ne)možnosti vedľajšieho intervienta nezúčastniť sa konania čo do tej časti pohľadávky, ktorej neodporuje.

Za takéhoto stavu je striktné uplatňovanie § 142 ods. 2 O.s.p. zohľadňujúce formalisticky predmet konania v celom rozsahu na účely trov združenia celkom zjavne nespravodlivé. Vôbec by sa nezohľadnili úspešné úkony združenia, dokonca by mohli vzniknúť až absurdné situácie, kedy by združenie vstúpilo do konania s cieľom podporiť neinformovaného spotrebiteľa v spore pri ochrane v drobnej časti a napriek úspešnému presadeniu spotrebiteľského práva by združenie malo platiť trovy, keďže úspech bol v pomere k neúspechu spotrebiteľa len nepatrný (1% - 99%). Podľa čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa združenie má podporiť a z uvedenej zásady treba vychádzať aj v predmetnej veci.

Zákonodarca v § 137 O.s.p. explicitne u právnických osôb zaoberajúcich sa kolektívnou ochranou práv zvýraznil v rámci indikatívneho výpočtu trov konania aj výdavky takejto osoby. Z dôvodovej správy „Navrhovaná právna úprava bude dopadať aj na ďalšie právnické osoby, ktoré sú v súlade s právnymi aktmi Európskej únie aktívne legitimované na kolektívnu ochranu zákonom chránených záujmov, napr. vo sfére ochrany pred diskrimináciou, alebo vo sfére kolektívnej ochrany práv spotrebiteľa. V týchto prípadoch budú osobitnými predpismi napr. zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Navrhovaná právna úprava bude predstavovať aj výrazný príspevok ku kolektívnej ochrane práv osôb“.

Občiansky súdny poriadok v ust. § 24 a nasl. umožňuje každému účastníkovi dať sa zastúpiť v konaní zástupcom, ktorého si zvolí. Takýmto zástupcom môže byť i advokát. Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach pritom nevylučuje, aby účastník odborne spôsobilý uplatňovať svoje záujmy v konaní pred súdom sa nemohol dať zastúpiť zástupcom a aby len z tohto dôvodu mu nemala byť priznaná náhrada trov vzniknutých v súvislosti s právnym zastupovaním. U právnických osôb zameraných na kolektívnu ochranu práv môže ísť o rôzne záujmové zameranie a dokonca špecializáciu (napr. bytové spotrebiteľské veci, finančný trh a iné). Služba advokáta je pochopiteľná a logická, pretože úspech v súdnom konaní je determinovaný nielen tým, kto a aké právo má (hmotnoprávny aspekt), ale aj schopnosťou toto právo uplatniť (procesnoprávny aspekt). Náklady s tým spojené sú v zásade účelné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom.

V prejednávanej veci vedľajší účastník na strane žalovaného sa k veci vyjadril a prvostupňový súd, rovnako i odvolací súd v intenciách ust. § 93 ods. 4 O.s.p. posúdil a dospel po zvážení všetkých okolností prípadu k záveru, že úkon vedľajšieho účastníka je v záujme žalovaného.

Vo svetle princípu vychádzajúceho z čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je plne opodstatnené priznať združeniu náhradu nákladov za úspešné presadenie spotrebiteľského práva.

Podľa čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie 1. Únia v snahe podporiť záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva k ochrane ich zdravia, bezpečnosti a hospodárskych záujmov spotrebiteľov, ako aj k podpore ich práva na informácie, osvetu a vytváranie združení na ochranu ich záujmov.

Niet dôvodu u právnických osôb zameraných na ochranu práv spotrebiteľov vylučovať ich z právnej ochrany, ktorej súčasťou je aj náhrada ich nákladov v občianskom súdnom konaní.

Zákon č. 353/2014 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, v § 93 ods. 3 O.s.p. sa za prvú vetu vkladá nová druhá veta, ktorá znie:

"Ak ako vedľajší účastník vstupuje do konania z vlastného podnetu právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa podľa osobitného predpisu, 10b) súčasťou oznámenia o vstupe musí byť aj súhlas účastníka, popri ktorom sa zúčastňuje na konaní, inak súd na oznámenie o vstupe neprihliada.". Tento zákon nadobudol účinnosť 1.1.2015. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel rešpektujúc ústavnú zásadu práva na spravodlivý proces k záveru, že vstup vedľajšieho účastníka do konania je potrebné posudzovať podľa zákonná účinného v čase jeho vstupu. Je rozhodné, že vstup vedľajšieho účastníka do konania bol prvostupňovému súdu oznámený dňa 28.1.2013 a v rozhodnom období sa explicitne zákonom súhlas účastníka, na strane ktorého vystupovať v konaní mieni, nevyžadoval tak, ako to predpokladali právne predpisy účinné v čase oznámenia vstupu. Iba takýto ústavnokonformný výklad dáva zadosť vyššie spomenutej zásade práva na spravodlivý proces. Vo svetle týchto úvah odvolací súd pristúpil k preskúmaniu veci v zmysle ustanovení účinných v čase oznámeného vstupu (t.j. ku dňu 28.1.2013).

Majúc na zreteli uvedené odvolací súd uznesenie v napadnutom výroku ako správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle ust. § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. Dôvodom rozhodnutia bola skutočnosť, že žalobca bol v odvolacom konaní neúspešný, ktorý je povinný nahradiť trovy konania úspešnému vedľajšiemu účastníkovi vo výške 21,02 Eur. Vedľajšiemu účastníkovi vznikli trovy právneho zastúpenia za vyjadrenie k odvolaniu vo výške 9,13 eur (§ 14 ods. 3 písm. b) vyhl. MS SR č. 655/2004 Z.z. vychádzajúc z hodnoty predmetu sporu 199 eur), režijný paušál vo výške 8,39 Eur a 20% DPH.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.